

GUVERNUL ROMÂNIEI

MINISTERUL PENTRU RELAȚIA CU PARLAMENTUL

București, Piața Victoriei nr. 1, Telefon: 222 36 77, Fax: 222 36 52

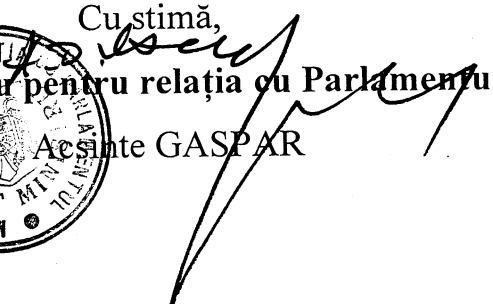
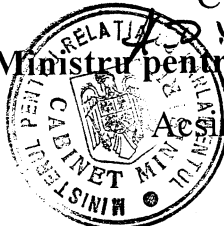
Cabinet ministru

Nr. 260 /MRP
București, 25.02.2002

Domnule secretar general,

Vă transmitem, alăturat, punctul de vedere al Guvernului, aprobat în ședința de Guvern din data 20 februarie 2002, referitor la propunerea legislativă intitulată „*Lege pentru prevenirea și combaterea violenței în familie*”, inițiată de doamna senator Simona Marinescu și domnul senator Petre Roman, reformulată.

Cu stimă,
Ministru pentru relația cu Parlamentul
Acsinte GASPAR

Domnului Constantin SAVA
Secretarul general al Senatului

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art.110 alin.(1) din Constituție,
Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

la propunerea legislativă intitulată „*Lege pentru prevenirea și combaterea violenței în familie*”, inițiată de doamna senator Simona Marinescu și domnul senator Petre Roman, și reformulată, după primirea punctului de vedere al Guvernului, nr. 3725/14.09.2001

I. Principalele reglementări

1. Propunerea legislativă are ca obiect adoptarea unor reglementări care să asigure condițiile pentru consolidarea familiei, prevenirea conflictelor dintre membrii acesteia și acordarea unui

minimum de asistență socială celor lipsiți de apărare, victime ale violenței în familie.

2. Pentru realizarea acestor obiective se propune înființarea Consiliului de familie, asociație benevolă, fără personalitate juridică și fără scop lucrativ, formată din unii membrii ai familiei.

3. De asemenea, inițiatorii propun înființarea Agenției Naționale pentru Protecția Familiei, organ de specialitate al Ministerului Sănătății și Familiei, cu următoarele obiective:

- promovarea valorilor familiale;
- ajutarea membrilor de familie aflați în dificultate datorită actelor de violență în familie;
- sprijinirea consiliilor de familie în menținerea sau restabilirea armoniei familiale.

Pentru asigurarea asistenței sociale în probleme specifice relațiilor familiale, Agenția autorizează asistenți familiali.

4. Totodată, se stabilește obligația consiliilor locale de a emite hotărâri pentru organizarea și funcționarea de centre pentru adăpostirea victimelor violenței în familie, arondate la un spital sau la altă unitate sanitară, centre ce pot fi publice sau private, în funcție de natura finanțării.

Înființarea adăposturilor publice revine consiliilor județene, Consiliului General al municipiului București și consiliilor locale.

Paza adăposturilor publice revine Ministerului de Interne și consiliului local, pe raza căruia se află adăpostul.

5. Inițiatorii instituie și o serie de sancțiuni, pentru nerespectarea prevederilor din această reglementare.

II. Observații și propuneri

1. În temeiul art.36 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, propunem modificarea **art. 1 alin.(2)**, așa încât acesta să aibă următorul conținut:

„(2) Statul acționează pentru prevenirea și combaterea violenței intrafamiliale potrivit dispozițiilor Codului penal așa cum a fost completat și modificat de Legea nr. 197/2000 pentru modificarea și completarea unor dispoziții din Codul penal și dispozițiilor Legii

nr. 705/2001 privind sistemul național de asistență socială și a prevederilor prezentei legi”.

2. Definiția dată, în **art. 2**, noțiunii de *familie*, apreciem că trebuie reconsiderată, în raport cu definiția dată noțiunii de *membrii de familie* de Codul penal, astfel cum a fost modificat prin Legea nr. 197/2000 pentru modificarea și completarea unor dispoziții din Codul penal. Astfel, potrivit art. 149¹ introdus în Codul penal prin Legea nr. 197/2000, prin membru de familie se înțelege *"soțul sau rudele apropiate, dacă acestea din urmă locuiesc și gospodăresc împreună cu făptuitorul"*, iar prin rude apropiate se înțelege potrivit art. 149 din Codul penal *"ascendenții și descendenții, frații și surorile, copii acestora, precum și persoanele devenite prin adopție, potrivit legii, astfel de rude"*.

3. În cadrul Capitolului intitulat *"Dispoziții generale"*, propunem introducerea unor prevederi referitoare la detalierea noțiunilor de *violență în familie, prevenirea și combaterea violenței în familie*, precum și la organizarea activității de prevenire și combatere a violenței în familie.

4. Propunem modificarea **art.3 alin.(1)**, astfel:

„Art.3 (1) - Comunitățile locale - prin reprezentanți - și autoritățile administrației publice locale asigură condiții pentru consolidarea familiei, pentru prevenirea conflictelor și violențelor în familie”.

La același articol, este necesară introducerea unui nou alineat având următorul cuprins:

„(2) În cazul declanșării unor violențe, comunitățile locale - prin reprezentanți - și autoritățile administrației publice vor acorda sprijinul logistic, informațional și material Agenției Naționale pentru Protecția Familiei”.

Alin.(2), inițial, va deveni alin.(3), cu mențiunea introducerii sintagmei *„...în vederea îndeplinirii obiectivelor prevăzute la alin.(1) și (2)”*.

5. Cu privire la **Capitolul II „Consiliul de familie"**, precizăm că instituția consiliului de familie a existat în legislația română, fiind

reglementată în cadrul tutelei și era prevăzută, la fel ca în legislațiile actuale ale altor țări (Codul civil francez, Codul civil Quebec), în scopul supravegherii modului în care tutorele își exercită drepturile și își îndeplinește obligațiile cu privire la persoana și bunurile minorului.

Având în vedere faptul că rolul și atribuțiile consiliului de familie, așa cum sunt reglementate prin această propunere legislativă, conturează o cu totul altă figură juridică, se impune schimbarea terminologiei folosite.

Pe de altă parte, trebuie reglementată mai clar alcătuirea consiliului de familie, prevăzându-se expres atât componența, cât și numărul membrilor acestuia.

6. La **Capitolul III**, pentru *Agenția Națională pentru Protecția Familiei*, nu este prevăzută finanțarea acesteia.

7. La **art. 6 alin. (2)**, propunem introducerea unor noi dispoziții identificate cu literele c), d) și e), astfel:

„c) *ajutarea, prin tratamente de reabilitare, atât a victimelor, cât și a agresorilor (dezalcoolizare, dezintoxicare, tratamente psihologice și psihiatrice de reducere a comportamentului violent)*”;

„d) *protejarea victimelor și în special a minorilor, atât prin măsuri de natură a păstra confidențialitatea numelui și identității sale, în general, cât și prin măsuri de protecție psihologică a minorilor, în timpul desfășurării procesului*”.

„e) *inițierea și coordonarea parteneriatelor sociale, în scopul prevenirii și combaterii violențelor familiale*”.

Totodată, la același articol, pentru **alin.(3)**, propunem completarea textului cu termenul în care va fi adoptată hotărârea Guvernului.

8. Prin **art.7 lit.b)** se stabilește atribuția Agenției Naționale pentru Protecția Familiei de a controla unitățile care își desfășoară activitatea sub autoritatea sa, fără să se arate care sunt aceste unități și fără să se prevadă, prin lege, posibilitatea înființării unor unități în subordine a Agenției.

De asemenea, la **lit.d)** a aceluiași articol, propunem completarea dispozițiilor existente, după cum urmează:

„d) *înființarea de adăposturi, precum și de linii telefonice de urgență, cu apel gratuit, pentru victimele violenței familiale.*”

La **lit.g)** se face referire la *situațiile de criză familială*, noțiune care, în opinia noastră, ar trebui definită și clarificată, deoarece expresia utilizată de inițiatori este imprecisă, iar pentru gestionarea acestor situații se prevede crearea unei baze de date.

De asemenea, **la lit.h)** ar fi necesară stabilirea *partenerilor sociali*, care pot avea inițiativă în rezolvarea problemei violenței în familie și care urmează să fie implicați în rezolvarea acestei probleme.

La același articol propunem să se introducă **lit.i)**, având următorul conținut:

„i) înființarea de centre de tratament și reabilitare (centre de dezalcoolizare, centre de dezintoxicare, centre de consiliere psihologică pentru atenuarea comportamentului violent) destinate victimelor și agresorilor, coparticipanți în violențele familiale.”

9. La **art. 9** se face referire la funcția de *subsecretar de stat*, or, potrivit art.47 din Legea nr.90/2001 privind organizarea și funcționarea Guvernului României și a ministerelor, ministrul este ajutat în activitatea de conducere de unul sau mai mulți secretari de stat, nemaifiind reglementată funcția de **subsecretar de stat**.

10. La **art. 10**, pentru sporirea calității textului, propunem reformularea alin.(2), astfel:

„(2) Instruirea specifică a asistenților familiari și coordonarea, sub aspect profesional a activității lor, se realizează de către Agenție.”

11. La **art. 12 alin (1)**, având în vedere sistematizarea atribuțiilor Agenției, propunem ca textul să fie astfel redactat:

„Art.12 (1) - În activitatea lor, asistenții familiari sunt investiți cu următoarele atribuții:

a) identifică și țin evidența familiilor în care apar conflicte ce pot cauza violențe;

b) urmăresc prevenirea sau limitarea violențelor în familie;

c) discută cu persoanele în cauză în vederea identificării unor soluții nonviolente;

d) solicită sprijinul unor persoane fizice sau juridice pentru rezolvarea problemelor care cauzează violențe în familie;

e) monitorizează respectarea drepturilor cuvenite persoanelor nevoite să recurgă la serviciile adăposturilor”.

La **alin.(2) al aceluiași articol**, menționăm că sintagma *copii minori* este inadecvată, întrucât din punct de vedere juridic prin noțiunea de *copil* se înțelege persoana în vârstă de până la 18 ani, deci minorul. Propunem, prin urmare, folosirea noțiunii de „*minori*”.

Aceeași observație este valabilă și pentru **art. 13 alin.(8)**.

De asemenea, la **art. 12 al. (2)**, apreciem că este necesară stabilirea obligației, pentru asistenții familiari, de a sesiza organele judiciare în cazul în care constată săvârșirea faptelor de violență în familie.

12. La art.13, propunem completarea și reformularea **alineatelor (3) și (8)**, astfel:

„(3) *Primirea victimelor în adăpost se face numai în caz de urgență sau cu aprobarea scrisă a asistentului familial, atunci când izolarea victimei de agresor se impune ca măsură de protecție absolut necesară, într-unul din cazurile următoare:*

- a) *când rămânerea în domiciliu pune în pericol viața victimelor;*
- b) *agresorul este alcoolic sau toxicoman, a fost condamnat pentru infracțiuni ca: omor, lovituri cauzatoare de moarte, tentativă de omor, viol;*
- c) *când printre victime sunt și minori.*

Izolarea victimelor de agresori trebuie să se bazeze numai pe consimțământul victimelor. Pentru protecția victimelor, asistenții familiari pot solicita sprijinul organelor de poliție.”

„(8) *Adăposturile trebuie să asigure gratuit următoarele servicii sociale, cu respectarea standardelor de calitate, atât victimei cât și minorilor aflați în îngrijirea acesteia: protecție împotriva agresorului, îngrijire medicală, hrană, cazare, asistență psihologică și consiliere juridică pe o perioadă determinată, până la rezolvarea situației familiale. În cazul persoanelor care nu-și pot asigura singure cazarea și hrana, acestea vor avea drept de ședere în adăpost până la rezolvarea acestor deziderate de către stat sau de către organizațiile neguvernamentale (prin cursuri de calificare profesională, internarea minorilor în așezăminte sociale etc.)”.*

13. Pentru art.14 alin. (1) propunem următoarea redactare:

„Art.14 (1) - *Corpurile gardienilor publici înființate pe lângă consiliile județene și Consiliul General al municipiului București*

asigură paza adăposturilor publice din zona de competență. Persoanei care a comis actul de agresiune îi este interzis accesul în incinta adăpostului unde se găsește victima".

La același articol propunem introducerea unui alineat nou, cu următorul conținut:

"(5) Ministerul de Interne, prin unitățile de poliție, va sprijini corpurile gardienilor publici pentru exercitarea atribuțiilor ce le revin, în condițiile prevăzute de lege".

14. După **art. 14** propunem introducerea unui nou articol, care să prevadă condiția internării în centrele de tratament și reabilitare a victimelor și agresorilor, astfel:

"Art.15 - Internarea victimelor sau agresorilor în centre de tratament și reabilitare se face numai cu acordul acestora. Pentru minori, acordul este dat de părinți sau de tutorele legal".

15. Propunem reformularea **art.15 alin. (1)**, astfel:

"Art.15 (1) - Constituie contravenție și se sancționează cu amendă între 10-50 milioane lei, dacă potrivit legii penale nu constituie infracțiuni, următoarele fapte:

a) refuzul primirii în adăpost ori refuzul de a acorda, la solicitarea motivată a asistentului familial, îngrijire medicală gratuită celui aflat în suferință vizibilă, pentru înlăturarea consecințelor violențelor;

b) nesesizarea de către asistentul familial, în condițiile prevăzute de art.12 alin.(2), a Autorității pentru Protecția Copilului și Adopție;

c) schimbarea destinației adăpostului."

16. După **alin. (1) al art. 15** propunem introducerea a două noi alineate, cu următorul conținut:

„Constituie contravenție și se sancționează cu amendă între 2.000.000 – 5.000.000 lei refuzul părăsirii adăpostului, indiferent de motiv, în momentul în care condițiile care au determinat internarea au dispărut. ”

„Constituie contravenție și se sancționează cu amendă între 2.000.000 – 5.000.000 lei încercarea persoanei ce a comis acte de agresiune de a pătrunde în incinta adăpostului în care se află sau crede că se află victima ”

Limitele minime și maxime ale amenzilor propuse pentru aceste fapte sunt mai reduse față de cele prevăzute în alin. (1), având în vedere că aceste sancțiuni vizează persoane fizice uneori fără serviciu și fără resurse sociale.

17. Cu privire la **art.15 alin (1) lit.e)**, constând în *„încercarea persoanei ce a comis actul de agresiune de a pătrunde în incinta adăpostului în care se află ori crede că se află victima sa”*, considerăm că aceasta ar trebui corelată cu dispoziția din art.13 alin.(3), potrivit căreia *„izolarea victimelor de agresori trebuie să fie bazată numai pe consimțământul victimei.”* Așadar, apreciem că prezența agresorului în adăpostul unde se află victima ar trebui interzisă numai în cazul în care victima refuză orice contact cu agresorul, nu și în ipoteza în care este posibilă și se dorește împăcarea dintre victimă și agresor.

18. La **alin. (2) al art. 15** propunem următoare formulare a primei părți a textului, pentru mai multă rigoare: *„Contravențiile se constată și sancțiunile se aplică. ..”*

La **alin. (3)**, propunem ca inițiatorul să nu deroge de la procedura stabilită în Ordonanța Guvernului nr .2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, în ceea ce privește calea de atac împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției, în vederea asigurării unor reglementări unitare în materia contravențiilor.

Propunem reformularea **alin.(4)**, potrivit normelor de tehnică legislativă, după cum urmează:

„(4) Contravențiilor le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor.”

În cazul în care inițiatorul nu dorește să fie aplicabile dispozițiile referitoare la reducerea la jumătate a limitelor amenzii contravenționale, pentru contravenientul care plătește amenda pe loc sau în termen de 48 de ore, propunem următoarea formulare:

„(4) Contravențiilor le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu excepția art. 28 și art. 29.”

III. Punctul de vedere al Guvernului

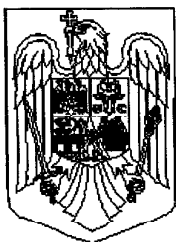
Având în vedere observațiile expuse, Guvernul consideră că această inițiativă legislativă poate să fie dezbătută în comisiile permanente de specialitate, sub rezerva însușirii amendamentelor formulate, potrivit punctului II.

Cu stimă,

Prim Ministru
Adrian NĂSTASE

Domnului senator Nicolae VĂCĂROIU
Președintele Senatului

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art.110 alin.(1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă privind combaterea violenței în familie* inițiată de doamna senator Simona Marinescu și de domnul senator Petre Roman.

I. Principalele reglementări

1. Prin această propunere legislativă, inițiatorii urmăresc adoptarea unui act normativ care, prin măsurile sale punitive să-i descurajeze pe agresori și să acorde un minimum de asistență socială celor lipsiți de apărare, victime ale violenței în familie.

Pentru realizarea acestor obiective se propune instituirea unui serviciu public de acțiune socială, pluridisciplinar, cu reprezentare națională și locală, cu o dublă subordonare: Ministerului Sănătății și Familiei și consiliului local pe raza căruia își are sediul. La nivel național

se impune conlucrarea organismelor statului cu toate organizațiile private, cu instituții similare ale organizațiilor internaționale pentru studierea fenomenului de violență casnică, de instituire a unor măsuri preventive, programe naționale de informare și combatere, programe educaționale etc.

2. Actul normativ vizează extinderea noțiunii de "*familie*" la toți aceia care trăiesc sub același acoperământ și totodată instituie obligația unor factori sociali de a sesiza organele abilitate să intervină. Se impune o procedură de judecată cu celeritate, cel puțin până la organizarea tribunalelor specializate.

3. Pentru victimele agresiunilor se solicită ajutorul statului prin organizarea la nivelul localităților a unor refugii sociale și a altor forme de sprijin. De asemenea, în scopul descurajării agresorilor, inițiatorii propun înăsprirea pedepselor pentru anumite infracțiuni, deja reglementate în alte acte normative și, pe de altă parte, incriminarea unor fapte noi, cum ar fi *abuzul marital* sau *hărțuirea psihologică*.

II. Observații pe text

1. Precizăm că, în prezent prin Legea nr. 197/2000 au fost deja prevăzute forme agravate pentru ipoteza în care faptele sunt săvârșite asupra unui membru al familiei. Prin aceeași lege a fost prevăzută și o circumstanță agravantă legală constând în săvârșirea infracțiunii prin violențe asupra membrilor familiei.

Referitor la definirea expresiei "*membrii ai unei familii*" (art.1 alin.2), aceasta nu trebuie să difere de aceea din art. 149¹ din Codul penal, introdus prin Legea nr. 197/2000, potrivit căreia prin membru de familie se înțelege "*soțul sau rudele apropiate, dacă acestea din urmă locuiesc și gospodăresc împreună cu făptuitorul*", iar prin rude apropiate se înțeleg "*ascendenții și descendenții, frații și surorile, copii acestora, precum și persoanele devenite prin adopție, potrivit legii, astfel de rude*". O eliminare a unor categorii de persoane din sfera noțiunii de membru de familie nu se justifică și produce consecințe negative pe planul aplicării legii penale, care face distincție între membri de familie și alte categorii de persoane.

2. La art. 3 al propunerii legislative nu este precizat statutul juridic al serviciului public național de acțiune socială.

3. Din cuprinsul art. 4 alin. (1) și (2) nu se înțelege cu claritate dacă serviciul public de acțiune socială funcționează atât la nivel județean și al

Municipiului București, cât și la nivel local și al sectoarelor Municipiului București.

Referitor la atribuțiile serviciului public de acțiune socială, trebuie precizat că atribuția de la litera a) privind "*constatarea cazurilor de violență în familie*" este de competența organelor judiciare, iar atribuția de la litera c) privitoare la "*declanșarea imediată a procedurilor legislative*" este de competența Parlamentului și a Guvernului.

4. În titlul Capitolului II, intitulat "*Sesizarea actelor de violență în familie*", se impune a fi inclusă precizarea că acest capitol se referă la sesizarea serviciului public de acțiune socială, pentru evitarea confuziei cu sesizarea organelor judiciare, potrivit legii penale.

5. La art. 5 alin. (1) și (2) se impune instituirea unei sancțiuni, cel puțin contravenționale, aplicabile cetățenilor care au cunoștință despre aceste acte de violență și nu-și respectă obligația de a sesiza serviciul public de acțiune socială.

6. Dispozițiile art. 5 alin. (3) vor trebui să fie corelate cu noua legislație în materie contravențională, respectiv cu Ordonanța Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Cu privire la art. 5 alin.(4), precizăm că, deși Legea nr. 97/1998 pentru completarea Legii nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor, prevede că Guvernul actualizează anual limitele amenzilor, este necesar ca, în prealabil, să fie stabilite aceste limite prin actele normative care prevăd contravenții.

7. În cadrul Capitolului al III-lea, se impune includerea unor prevederi referitoare la perioada de timp pentru care victimele violenței în familie pot fi "*cazate*" în refugiile sociale, a perioadei de timp pentru care li se acordă sprijin financiar, precum și măsurile care se vor lua la expirarea acestor perioade în scopul protejării victimelor.

8. Art. 11 nu precizează cine suportă cheltuielile privind acordarea asistenței juridice gratuite.

9. Dispozițiile art. 12 trebuie să se refere la fapte *săvârșite* asupra unui membru al familiei și nu la fapte *îndreptate* asupra unui membru al familiei.

În ceea ce privește infracțiunile enumerate, omorul săvârșit asupra soțului sau unei rude apropiate constituie un omor calificat potrivit art. 175 alin. (1) lit.c) din Codul penal, nefiind posibilă calificarea sa și ca omor simplu sau ca omor deosebit de grav, agravarea sancțiunii operând în temeiul art. 175 din Codul penal.

10. Trimiterea pe care o face art. 13 al propunerii la dispozițiile art. 112 punctul a) sau b) din Codul penal este cel puțin discutabilă. Literalele a) și b) ale art. 112 prevăd două măsuri de siguranță și anume obligarea la tratament medical și internarea medicală. Aceste măsuri nu pot fi justificate în cazul infractorilor care nu suferă de nici o boală sau intoxicație.

11. Încriminarea faptelor de "*hărțuire psihologică*" și "*abuz conjugal*", prevăzute la art. 14 al propunerii legislative, nu poate fi primită în absența elementului material al infracțiunii.

Sanționarea unei infracțiuni cu muncă în folosul societății nu este posibilă, cât timp în Codul penal nu există o astfel de sancțiune, iar Legea nr. 82/1999 se aplică numai faptelor contravenționale.

12. Infracțiunile nu pot fi constatate de serviciul public de acțiune socială, așa cum prevede art. 15 al propunerii, constatarea infracțiunilor fiind atributul suveran al organelor expres abilitate.

13. Cât privește dispozițiile art. 16 din propunere, trebuie precizat că nu este posibilă obligarea organelor judiciare la luarea în orice situație a unor măsuri de prevenție. Măsurile preventive, ca măsuri de excepție, pot fi dispuse numai dacă sunt întrunite condițiile prevăzute în art. 143, 145, 146 și 148 din Codul de procedură penală și cu respectarea tuturor garanțiilor procesuale.

Totodată textul alineatului (2) al art. 16, care face trimitere la art. 581 și la art. 613 din Codul de procedură civilă, excede obiectului legii, deoarece "*în celelalte cauze*" nu se pot da dispoziții instanțelor de judecată privind îndeplinirea actului de justiție.

14. Cât privește conținutul art. 19, trebuie precizat că "*dispozițiile tranzitorii*" ale unei legi nu pot fi prevăzute ulterior prin hotărâre a Guvernului.

15. La art. 20 ar trebui precizate acțiunile și cererile care sunt scutite de plata taxei de timbru, fiind cunoscut că cererile adresate organelor penale, ca regulă, nu sunt supuse taxei de timbru, iar acțiunea civilă exercitată în procesul penal este scutită de plata taxei de timbru.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Față de cele prezentate, **Guvernul consideră că în forma prezentată propunerea legislativă nu poate fi susținută fără o reanalizare a conținutului acesteia prin corelarea cu dispozițiile legii penale, a reglementărilor contravenționale și a amendamentelor susmenționate.**

Cu stimă,

Prim-Ministru

Adrian NĂSTASE

Domnului senator Nicolae VĂCĂROIU

Președintele Senatului